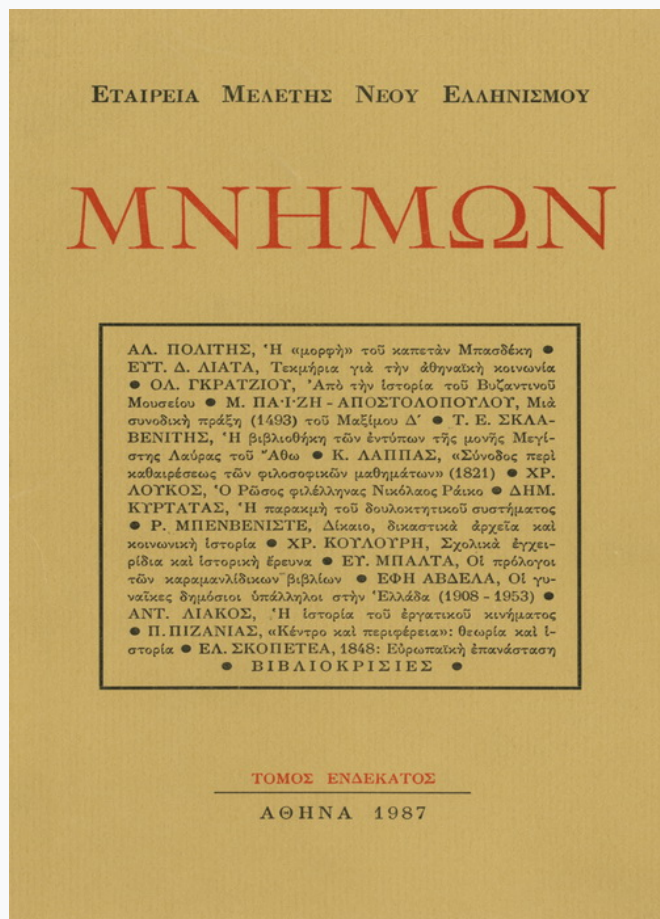

Μνήμων

Τόμ. 11 (1987)

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Σ. Ν. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ

doi: [10.12681/mnimon.624](https://doi.org/10.12681/mnimon.624)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ Σ. Ν. (1987). ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ. *Μνήμων*, 11, 379–380.
<https://doi.org/10.12681/mnimon.624>

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Ὁ Ἀ. Π. Ματθαίου ἐπεσήμανε τὶς δύο τελευταῖες σελίδες τοῦ ἱστορικοῦ πονηματίου τοῦ Σ. Α. Κουμανούδη, ποὺ εἶχαν δημοσιεύσει οἱ ἐκδόσεις "Ψυλόν", στὰ χειρόγραφα τοῦ Σ.Α.Κ. ποὺ φυλάγονται στὴν Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκη.

Στὸ προλογικὸ σημείωμα τοῦ 1953 ἔγραφα, σελ. 9: Ἐκ τοῦ τέλους ἔχουσιν ἐκπέσει φύλλα τινα, ὀλίγα πάντως. Ἦσαν δύο.

Στὸν πρόλογο τοῦ 1983 ἔγραφα, σελ. 8: Ἀπὸ τὴν ὅλη ὑφή τοῦ μικροῦ αὐτοῦ συγγράμματος ἀντιλαμβάνεται καρεῖς ὅτι ὁ συγγραφεὺς δὲν ἤθελε γὰ τὸ δημοσιεύσει, ἀλλὰ ἀπλῶς τὸ θεωροῦσε εἶδος γυμνάσιματος καὶ ἴσως ἀπάντησιν σὲ κάποιον ἀντίπαλό του. Δὲν ἔπρεσε πολὺ ἔξω.

τῶν πολιτισμένων τῆς Εὐρώπης ὡς φιλοτιμηθὲν γὰ κατασκευασθῇ ἐν πᾶσι κατὰ τὸ παράδειγμα ἐκείνων, ἃν καὶ ἀσθετὲς καὶ ὀλιγάριθμον, διότι ἐν τῷ βασιλείῳ μόνις ἔζων τότε περὶ τὰς 800 χιλ(ιάδας) κατ(οίκων), τῶν δὲ δατεισθέντων ἐγγυήσει τῶν τριῶν δυνάμεων ἐξίχοντα ἑκατομμυρίων φράγκων δὲν ἔγινε καλλίστη χρῆσις. Τῷ δὲ 1843 δι' ἐπαναστάσεως ἐστυγαγματίσθη ἡ Ἑλλάς, ἃν καὶ ἤδη πρότερον εἶχε τὰς πλείους τῶν πρὸς τοῦτο τὸ κυβερνητικὸν εἶδος ἀγούσας ἐλευθερίας. Τῷ 1851 ἐκήρυξε τὸ αὐτόνομον τῆς ἐκκλησίας του ἀπὸ τοῦ πατριαρχείου τῆς Κ(ων)στ(αντινου)π(ό)λεως, ἃν καὶ πράγματι ἀπὸ τοῦ 1821 εἶχε τοῦτο οὕτως. Τῷ δὲ 1854 ὡς καὶ πρότερόν ποτε ἐδοκίμασε γὰ ἐπεκτείνῃ τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἐπὶ τὰς λοιπὰς χώρας εἶθα κατοικοῦσι πολὺν πλείους ὁμογενεῖς, οἵτινες εἰς ἡμᾶς ἀποβλέπουσι πάντοτε καὶ χορηγοῦσιν ἐκάστοτε λαμπρὰς χορηγίας ὑπὲρ διαδόσεως τῆς παιδείας καὶ τῶν τεχνῶν, ἀλλὰ δὲν ἐπέτυχεν, ἐμποδὼν γενομένων τῶν δύο προστατριῶν δυνάμεων, αἵτινες καὶ στρατὸν κατοχῆς ἐπὶ τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ἀπεβίβασαν καθ' ὃν χρόνον ἐπολέμουν τὴν Ῥωσσίαν ἐν Κριμαίᾳ, ὑποθέτουσαι τὴν Ἑλλάδα εὐνοϊκῶς διακειμένην πρὸς ἐκείνην, ἐνῶ αὕτη μόνον τὴν Τουρκικὴν τετρατείαν ἐμίσει. Καὶ τότε μὲν ὁ Ὅθων ἐδοκίμει, μετὰ τινα δὲ ἔτη τὸ ἔθνος δι' ἐπαναστάσεως τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1862 ἐξεδίωξε τὸν βασιλέα τοῦτον, ἐγκαλοῦν αὐτῷ ὄχι εἰλικρινῇ ἐφαρμογὴν τῶν συνταγματικῶν θεσμῶν καὶ ἐπιθυμοῦν γὰ κυβερνηθῇ ἐπὶ τὸ ἐθνικότερον πρὸς τελείωσιν τῆς με γ α λ ης τ ο υ ἰ δ έ ας, ἣτις εἶναι ἡ συνένωσις παντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς ἓν εὐλείθερον κράτος. Τότε ἡ Ἀγγλία ἠθέλησεν γὰ παραχωρήσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰς 7 ἐν τῷ Ἰονίῳ πελάγει νήσους μὲ 250 χιλ(ιάδας) κατοίκων Ἑλλήνων, ὅς ὑποχειρίους ποτὲ γενομένας ἐν τῷ Μεσαιῶνι ἄλλων τε Φράγκων καὶ χροινιώτατα τῶν Βενετῶν, παραλαβοῦσα ὡς ἐλευθέρων πολιτείαν πρὸ 50 περίπου ἐτῶν ἐπροσπάτεε

* Στέφανου Α. Κουμανούδη, ΑΝΕΚΔΟΤΑ. Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ἐπιμέλεια Στέφανου Ν. Κουμανούδη, Ἀθήνα, 1983.

δῆθεν ἢ μᾶλλον κατεξουσίαζε παρὰ τὴν πολλάκις ἐκδηλωθεῖσαν θέλησίν των, ἔχαμε δὲ νῦν τὴν περαχόρησιν ἀπεκδεχομένη ἴσως παρὰ τῆς Ἑλλάδος εὐεργετηθείσης εὐγνωμοσύνην καὶ κλίσιν πρὸς τὰς ἐν γένει πολιτικές της ιδέας ἐν τῇ Μεσογείῳ, τὰς περὶ διατηρήσεως τῶν καθεστώτων, καὶ ἐπροξένησε τῇ Ἑλλάδι βασιλέα ἐκ τῆς ἐν Δανία βασιλευούσης γερμανικῆς οἰκογενείας τοῦ Glücksburg τὸν Γεώργιον, μετὰ τὴν / ἔλευσιν τοῦ ὁποίου ἐν ἐθνικῇ συντελευσει ἐκυρώθη σύνταγμα νέον διάφορον τοῦ προτέρου μάλιστα, καθ' ὅσον ἔχει μίαν μόνον βουλὴν ἄνευ γερονσίας, καὶ ἐτελέσθη ἡ ἔνωσις τῆς Ἑπτανήσου γηθοσύνως. Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος λαβὼν γυναῖκα ἐκ τῆς δυναστευούσης ἐν Ῥωσσίᾳ οἰκογενείας, ἐλπίζεται ἄτε καὶ ἀποκτήσας ἤδη ἄρρενα διάδοχον βαπτισθέντα κατὰ τὸ ἐν Ἑλλάδι ἐπικρατοῦν δόγμα, ὅτι θὰ εἶναι ἀρχηγὸς ἰθαγενοῦς δυναστείας ἐπ' εὐδαιμονίᾳ τῶν ἀρχομένων. Εἶθε διατελὼν μακρὰν πικρῶν οἷα ἐγένετο αὐτῷ καὶ παρτὶ τῷ ἔθνει μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς τελευταίας ἐν τοῖς ἔτεσι 1866 - 68 Κρητικῆς κατὰ τῶν Τοῦρκων ἐπαναστάσεως, νὰ εὐαρεστήσῃ ὁ νεαρὸς βασιλεὺς τῇ νῆα αὐτοῦ πατρίδι καὶ ἀγάγῃ αὐτὴν εἰς εὐτομίαν καὶ μεγαλεῖον, ἄξιον τοῦ παλαιοῦ τῶν Ἑλλήνων κλέους.

Ἐτελείωσεν ἡ βα ἀντιγραφὴ αὕτη τῇ 25 Ἰουλίῳ 1871, ὅτε καὶ προσθῆκαι ἐγένοντο καὶ διορθώσεις· μέλλον δ' ἔτι ἐν τρίτῃ τιρὶ ἀντιγραφῇ νὰ προστεθῶσιν τινὰ καὶ ἄλλα νὰ διορθωθῶσι, πάντοτε ὅμως κατὰ τὸ πρῶτον σχέδιον τῆς συντόμου περιληπτικότητος πλείστον πραγμάτων καὶ ἐπόψεων, ἃ καὶ ἐν ταῖς μηκίσταις τῶν ἱστοριῶν πάντα ὁμοῦ δὲν εὐρίσκονται. Θὰ φανῇ δὲ ἐν τέλει ἂν θὰ γίνῃ τὸ ἔργον ἄξιον λόγου ἢ παίγνιον. Ἐλπίζω τὸ πρῶτον. Σ.Α.Κ.

Ἐλήφθη εἰς χεῖρας πάλιν τῇ 8 Ἰουλίῳ 1875 καὶ τινα διορθώθησαν ὀλίγα, ἄλλα δὲ προσετέθησαν.

Μετὰ ἔτη πολλά, τὸν Ἰούλιον τοῦ 1888, ἐπέδωκέ μοι εἰς χεῖρας ἡ θυγάτηρ μου Ἄννα τὰ τετράδια ταῦτα, ἃ ποτε εἶχε λάβῃ εἰς ἀγάγῃωσιν, καὶ ἐγὼ τὰ ἐπανέγνων μὲ περιέργειαν καὶ ὀλίγα τινα ἐπρόσθεσα καὶ διώρθωσα. Ἀλλὰ χρήζει τὸ ὅλον καὶ ἄλλης ἐπεξεργασίας καὶ ἀντιγραφῆς.

Τῇ 14 δὲ Μαρτίῳ 1890 ἔλαβα πάλιν εἰς χεῖρας τὰ τετράδια ταῦτα ἔτι καὶ μετὰ τὸν θάνατον τῆς θυγατρὸς μου τὰ ἔλαβα εἰς χεῖρας ἐκ μνήμης πρὸς αὐτήν, καὶ τινα, ὀλίγα ὅμως, ἐπρόσθεσα τῇ 12 Ἰουλίῳ 1891.

Σ. Ν. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ